

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

52. Missiones militares PP. Goanorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

obtinuerant piæ quas diximus publici honoris illecebræ, quæ priusquam in more ponerentur, videbatur sibi gens rudis & barbara vilior fieri, cum incipiebat esse Christiana. Cæterum non tulit Dei benignitas tantum gloriæ suæ detrimentum, & sterilitatem animarum quæ olim millenæ, tunc ægrè denis plures renascebantur in longum produci. Pernecto in aulam de iussis Archiepiscopi nuncio, sua rebus facies reddiit. Appulere anno 1563. rescripta Sebastiani Regis, & Henrici Cardinalis: iussa restitui baptizandorum solennia, & nostrorum diligentia, nisi abnuerent committi; Brachmanes, & quiuus ethnici, conuersionum interturbandarum suspecti ex omni regia ditione coacti facessere. Quibus expellendis, ipsemet Archiepiscopus gnauiter institit & inhibitionis parum auspicatæ quam sibi emptus à Brachmanis quorundam fauor abstulerat, visus est velle notam eluere: quas enim Mauris & Brachmanibus extrudendis difficultatum moles auaritia quorundam obiectabat, fortiter irrupit. Repetere ministeria intercepta Patres, sparsique latè regionem Euangelij semine infuderunt, cui tam beneficos influxus immisit Deus, vt diebus viginti, messem referrent trecentorum viginti nouem cathecumenorum, qui Prorege pompam decorante cum flore nobilitatis Lusitanæ, omni magnificentia veteris ornatu lustrati sunt, plaudente populo Proregis Constantini pia tempora rediisse, tenuitque mos idem deinceps, auctiore semper animarum prouentu. Sed tunc potissimum cum Vrbi Præfectus Lopes Vazius Secheira, & P. Franciscus Rodriguez, Sebastiani Regis Epistolam Goana omni ditione oppidatim, & pagatim claro præconio promulgarunt, qua sibi subiectos infidelium populos ad agnitionem veri Dei hortabatur, & professionem legis Christianæ.

52.
Milliones
militares
PP. Goano-
rum.

Descriptos hæcenus Goani Collegij labores, clausit illius Prouinciæ ambitus; excursionibus hic locus, quibus iidem Patres longinqua peragrarunt. Harum prima occurrit militaris; cum eductis in bellum copiis anno 1557. Idalcanus potentissimus regum continentis fœdus Lusitanis & fidem fregit, inde fines Canaræ prædari; Goæ aditus omnes præcludere, intercipere comæatus mercium & annonæ, ne qua opem ad vitam, vel ad potentiam opes acciperet, arctari vero vrbs referta ciuibus, magnis angustiis, & pessum itura, nisi arma statim mouisset Prorex Franciscus Barretus, conscripto milite Lusitano ad tria millia; educturus exercitum prius in S. Paulitemplum cum turmarum ducibus ad nos venit, vbi Deum precatus, in summum altaris conscendit gradum, & positis genibus solennem poposcit Patriarchæ adprecationem, eaque cum omni exercitu impertitus, nec satis pietati suæ, nec susceptæ expeditioni consultum credidit, nisi duos è nostris ad eam comites sibi assumeret. Lecti ad hoc duo Sacerdotes, ardens vterque actiuosa, & minimè trepida pietate, Petrus Almeida, & Ioannes Meschita: hic Pondam vsque ab ingressu in fines Idalcani primis ordinibus præibat equitans, & Christi de cruce effigiem lancea præferens; vt confligendum cum

cum Mauris fuit, & facienda in Pondam impressio; manipulos obiens tantam dicendi vim, tantosque exeruit virtutis ignitæ spiritus, vt afflari sibi de cælo animos sentirent milites, quàm vsquam alias in bellis fortiores; narrabantque id Goæ post reditum; & felicitatem prælij Meschitæ meritis imputabant. Certatum, debellatum, capta Ponda direptioni, flammisque tradita; sed ardente in prædam iure sibi decreram milite; ac prætereunte interea intacta Mahometis, & Pagodum fana, aggressus illa perdere Almeida, promissis sacrorum, quo vno thesauro diues erat, phalangem cogere paucorum, quibus cultus diuini, quàm lucri propriij maior cura; Pondam peruadere, ac peruestigare, vniuersam, & sacrilega delubra nullo excepto igni abolere. Pugnanti vero contra Idalcanum Lusitano, submittebat è cælo auxilia, insistens precibus assiduis Goa. Supplicabant quotidie senes (quos in vrbe solos ætas retinuit) pueri & nudis pedibus matronæ nobiles, ad erecta vbique altaria; religiosi præsertim ordines, sancta certatim æmulatione publicis precibus pugnantibus iuuabant: quo perspecto Mauri scitè affirmabant, non posse nisi à Prorege stare victoriam, vt qui duplici pugnaret exercitu, altero militum in terra; piorum altero, de cælo, precationum armis pro illo certantium. Euersa Prorex arce Ponda, triumphantem Goam reducit exercitum, ingressus, rectà templum nostrum petit, vt celebri eucharistico acceptam Deo victoriam reddat; prodit obuiam venienti Seminarij iuuentus flore coronata, & palmarum ramis centuque hymni Benedictus gratulationem manu, & vocibus præferens, sequebantur Patres, tum ipse Patriarcha, quem imprimis Prorex, deinceps & Patres amantissimo complexu salutauit, affectum & gratias testatus. Breui quiete suos refecerat, cum secundam indicit expeditionem iterato bello appetiturus Idalcanum; ad hoc secum item habere Almeida voluit, & P. Antonium à Costa, quoddam Diem in arcem profectus Meschitæ iuuandis illic militum animis moraretur, hoc Patrum duorum corroboratus religioso auxilio cum hoste conflixit, fractumque hoc altero prælio Idalcanum ad pacem petendam adegit. Qua firmata Prorex magnis ad rem, & famam nominis Lusitani accessionibus Goam denuo victor, optato reditu recreauit. Biennio post Constantino Prorege piissimo, occupatus est nostrorum labor Castrensi alia euocatione. Arx est Damam ad mare vltra Bazainum egregiè munita, Ganduuium inter à Septentrione, & Damam ab Austro, eam Lusitanis Cambajæ Rex tenendam concesserat; Præsidarij Abassini, & Mauri negabant: mouit in illam Constantinus, & Ianuario exeunte anni 1599. in conspectum venit: ibant præter alios è S. Francisci familia, duo ex nostris viri sancti Gonzalus Silueria, & Albertus Arausius. Applicuisse muris exercitum, impressionem parare, arcemque cum Victoria subire, vnum fuit: exterruerat hostem videlicet tanta celeritas Lusitani, tamque subita, & audax ad cedendum loco, vel excipienda arma, indictio magis quam prouocatio, malueratque sibi vitam, quàm urbem domi-

no seruare. Pars murorum se pinnis demittens, fuga euaserat, pars pacem ad portas, & veniam poscebat, quibus Princeps religiosissimus apertis, velut ipsomet à Deo illarum clauces accepisset, non tulit eum diem absque publica gratiarum actione abire. Quæritur itaque Sacerdos cui adhuc ieiuno liceret sacris operari, verum opinio impugnationis in noctem producendæ ieiunum reliquerat neminem, pugnaque in longum itura militem Prorex curare corpora iusserat. Vnus Gonzalus Sylueria vitæ asperitati assuetus, ieiunus reperitur, dum vrbis præcipua compita extemporarijs è ligno rudî, & obuio crucibus consecrat, præclaris nihilominus, utpote Victoriæ trophæis, & possessionis, qua sibi tunc Christus legique suæ sanctissimæ Daman asserebat. Dum per urbem id agit, de Proregis desiderio monitus occurrit, & pro facultate pontificia nostris in India Patribus indulta, ut infidelium expiantent fana, & in sacras ædes conuerterent, fanum Mahometis tota illa vrbe pulcherrimum, rite expurgatum diuinis addicit, & solenni paratu sacris in eo operatur: post hæc assurgens Prorex inter suos militum Præfectos, ad Sylueriam accedit, vultuque hilari, quando, inquit, Christus huc abs te cælo vocatus descendit, templi huius possessionem aditurus, æquum non est Pater cuius alteri nisi tibi cedat, qui de Christi tefu Societate es. Hoc ego tibi Regis mei, ac Domini, nomine, vestrisque Patribus in perpetuum dono, & mancipio. Fueruntque hæc prima Collegij nostri Damanensis exordia, in quo eiusdem rogatu Proregis mansit Arausius ad salutem animarum nostris ministeriis curandam, quod tamen diu præstare non potuit, nam etsi Goa non multo post laboribus impari, subsidio venerint Marius Prancudius, & Ferdinandus Alvarez, sed fracta duris agendo, ferendo perpeffionibus, prostrataque natura, quiete nulla erigi valuit, quoties ad arma in hostem canebatur, cuius principio erant quotidiani propemodum imperus, cruce arrepta prosilire, ac simul præcurrere militi, simul eius confessiones etiã currendo excipere, & sub ipsos conflictus ea vocis & animi contentione incendere, quam occasionum eiusmodi præceps ratio deposcit; sauciorum & ægrotantium animis iuxta & corporibus diu noctu adesse, humo tegere defunctos, ut qui solus illic ad leuamen omnium hæsisset; concionari festis quamdiu ab armis cessaretur, & quod eum præ cæteris consumpsit, quocumque illum raperet suus ardor ad ferendam opem salutis alienæ, oram illam discursu perpetuo terere, obuiosque torrentes, & fluuios, collo tenus, vado traicere.

§ 3.
P. Arausij
mors felix.

Hinc lentus ab eo contractus languor, & tabes sensim vitalia exedens, demumque ab iis qui præerant iussus Bazainum ad vires refouendas, ire, quod illic nihil assequeretur, Goam se transtudit. Verum illi Deus quietem designarat hand paulo meliorem, qua breui potiturum tam clare illum interior significatio admonuit, ut ipso Collegij ingressu, quo primum Patres salutauit, idem fuerit postremus salutantis complexus, & proficiscentis ad vitam ad quam vocabatur hac feliciorem.

Utque